

Hånden på Hjertet

En pixi-udgave af PhD afhandlingen “the Heart Skills Study – health literacy and health literacy responsiveness in cardiac disease prevention and rehabilitation”

Hvad er “Hånden på Hjertet”?

“Hånden på Hjertet” er et PhD projekt, der har til formål at undersøge begrebet *sundhedskompetence* og dets betydning for forebyggelse og behandling af hjertesygdom.

Projektet undersøger også hvordan en kommunal enhed, der tilbyder genoptræning efter hjertesygdom, kan forbedre deres tilbud til de mest udfordrede borgere med udgangspunkt i *sundhedskompetence*.

I boksen til højre kan du læse mere om begrebet *sundhedskompetence*.

Hvorfor er “Hånden på Hjertet” et vigtigt projekt?

I Danmark er der stor forskel på sundheden blandt de bedst og de ringest stillede borgere. Uligheden kan blandt andet skyldes forskelle i *sundhedskompetence*.

“Hånden på Hjertet” er med til at afklare, hvordan *sundhedskompetence* kan påvirke sundheden. “Hånden på Hjertet” er også med til at foreslå, hvordan vi kan mindske uligheden med udgangspunkt i *sundhedskompetence*.

Hvad har vi fundet ud af i “Hånden på Hjertet”?

“Hånden på Hjertet” består af fire videnskabelige studier.

Nedenfor har jeg beskrevet hvem og hvor mange, der indgik i hvert af studierne. Jeg har også listet nogle af de spørgsmål, jeg har forsøgt at besvare i studierne og hvilke svar jeg nåede frem til.

Hvad er sundhedskompetence?

Sundhedskompetence er din evne til at finde, forstå og bruge information om sundhed.

Det kan for eksempel være information du

- har fået af din læge
- har fået af venner eller familie
- finder på nettet

Sundhedskompetence er blandt andet vigtigt, når du skal

- Finde de tilbud du har brug for i sundhedsvæsenet
- Snakke med din læge eller andre om din sundhed
- Forstå hvad sundhedsinformation i pressen og det offentlige rum betyder for dig

Studie 1 – En spørgeskemaundersøgelse blandt 490 personer

Har mennesker med langvarig sygdom lavere sundhedskompetence end raske?

Ja, i nogle sammenhænge. Vores undersøgelse viste, at mennesker med en eller flere langvarige sygdomme har sværere ved aktivt at tage vare på deres eget helbred og også oplever mindre støtte fra deres omgivelser i relation til sundhed.

Studie 2 – En spørgeskemaundersøgelse blandt 3116 personer med hjertesygdom

Er der en sammenhæng mellem sundhedskompetence og sundhedsvaner?

Ja, vores undersøgelse viste, at personer, der har svært ved at forstå information om sundhed og personer der har svært ved at gå i dialog med sundhedsprofessionelle oftere er fysisk inaktive og oftere spiser usundt end personer, der ikke har disse udfordringer. I nogle tilfælde er der også øget hyppighed af rygning, under- og overvægtig.

Er der en sammenhæng mellem sundhedskompetence og livskvalitet?

Ja, vores undersøgelse viste, at personer, der har svært ved at forstå information om sundhed og personer der har svært ved at gå i dialog med sundhedsprofessionelle hyppigere har lav fysisk og mental livskvalitet end personer, der ikke har disse udfordringer.

Studie 3 – En spørgeskemaundersøgelse blandt 150 personer henvist til genoptræning efter hjertesygdom

Er der en sammenhæng mellem sundhedskompetence og deltagelse i genoptræning?

Nej, vores undersøgelse kunne ikke bekræfte dette. Resultatet kan skyldes undersøgelsens relativt få deltagere, så det er relevant at gentage undersøgelsen i en større gruppe i fremtiden.

Er der en sammenhæng mellem sundhedskompetence og livskvalitet?

Ja, også i denne gruppe fandt vi at personer, der har lav sundhedskompetence hyppigere har lav fysisk og mental livskvalitet end personer, der ikke har disse udfordringer. Det gælder blandt andet evnen til at gå i dialog med sundhedsprofessionelle og evnen til at navigere i sundhedsvæsenet.

Studie 4 – Udvikling af kvalitetsforbedringer med en gruppe borgere, medarbejdere og ledere i Randers Rehabiliteringsenhed samt interviewbaseret evaluering

Kan kvaliteten af genoptræningstilbud efter hjertesygdom forbedres gennem tiltag der er udviklet på baggrund af en lokal behovsundersøgelse og sammen med lokale borgere, medarbejdere og ledere?

Ja, i "Hånden på Hjertet" lykkedes det at udvikle to tiltag med det formål at:

- Øge nære relationers støtte til borgeren i genoptræning
- Finde borgere med særlige sårbarheder (lav sundhedskompetence eller andre udfordringer) og tilbyde disse en særlig behovsafklaring og mere skræddersyede forløb

Vi har endnu ikke haft mulighed for at undersøge tiltagenes effekt over tid. Til gengæld har vores evalueringsundersøgelse vist, at genoptræningsenheden har forandret sig på baggrund af den proces, gennem hvilken tiltagene blev udviklet:

- Enhedens hjerteteam er blevet mere opmærksom på borgeres individuelle sårbarhed, behov og på mulighederne for inddragelse af borgere
- Sundhedskompetence som begreb er i højere grad blevet integreret i den daglige praksis
- Der er skabt lyst og engagement for at udvikle tiltag, der imødekommer borgere med begrænset sundhedskompetence i fremtiden

Hvad forskel kan "Hånden på Hjertet" gøre?

"Hånden på Hjertet" har vist, at sundhedskompetence har væsentlig betydning for en række sundhedsmål. Samtidig har projektet demonstreret, hvordan tiltag med udgangspunkt i sundhedskompetence kan forbedre kvaliteten af et sundhedstilbud til mennesker med hjertesygdom – og formentlig på samme vis mennesker med andre kroniske sygdomme.

Resultaterne kan være med til at inspirere dansk sundhedspolitik og praksis på såvel nationalt som regionalt og kommunalt niveau.

"Hånden på Hjertet" er udnævnt til nationalt demonstrationsprojekt af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) og indgår sammen med tilsvarende projekter i en række andre europæiske lande i det internationale arbejde med at kortlægge betydningen af indsatser baseret på sundhedskompetence.

Hvor kan jeg få mere at vide om "Hånden på Hjertet"?

Hvis du vil vide mere om "Hånden på Hjertet" kan du kontakte mig på aaby@ph.au.dk. Jeg hedder Anna Aaby og er projektleder på projektet. Det er mig, der har skrevet PhD afhandlingen om "Hånden på Hjertet".

